

เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 4073405 เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข

ผู้สอน

อาจารย์เสกสิทธิ์ ดวงคำ

สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1

1

2

2

เนื้อหา

1. ความหมายของเศรษฐศาสตร์
2. ความหมายของเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข
3. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐศาสตร์ในทางสาธารณสุข
4. Grossman's Model
5. ความหมายของบริการสุขภาพ
6. ลักษณะพิเศษของบริการสุขภาพ
7. กรอบการศึกษาเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข

3

3

ความหมายของ เศรษฐศาสตร์

เศรษฐศาสตร์ [เสดตะสาด] วิชาว่าด้วยการผลิต การ จำหน่ายจ่ายแจก และการบริโภคใช้สอยสิ่งต่าง ๆ ของชุมชน มี 2 สาขา คือ

- เศรษฐศาสตร์จุลภาค ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ภาคที่ศึกษาปัญหาเศรษฐกิจส่วนเอกชน หน่วยย่อย
  - เศรษฐศาสตร์มหัพภาค ได้แก่ เศรษฐศาสตร์ภาคที่ศึกษา ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวม
- (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2540)

4

4

ความหมายของเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข

เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข คือ การศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์หลักเศรษฐศาสตร์เพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผน และการจัดบริการสาธารณสุข เพื่อให้ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดบริการสาธารณสุขเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การใช้หลักเศรษฐศาสตร์มาประกอบการตัดสินใจใช้งบประมาณและจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้ผลต่อสุขภาพของประชาชนและต่อสาธารณสุขมากที่สุดนั่นเอง (ภิกฤดี ภวานันท์, 2552)

5

5

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐศาสตร์ในทางสาธารณสุข

การจัดสรรทรัพยากรด้านการสาธารณสุขจำเป็นต้องประยุกต์หลักเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญต่อไปนี้ (ภิกฤดี ภวานันท์, 2552)

1. พฤติกรรมของผู้ใช้บริการสาธารณสุข (Consumer behavior)
2. ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณสุขของประเทศ (Health care expenditure)
3. ระบบการคลังสาธารณสุข (Health care financing)
4. ระบบประกันสุขภาพ (Health Insurance)
5. เศรษฐศาสตร์กับการวิเคราะห์และประเมินผลเพื่อพัฒนางานบริการสาธารณสุข (Economic Evaluation)

6

6

วัตถุประสงค์ของ เศรษฐศาสตร์ สาธารณสุข

การศึกษาเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขมีวัตถุประสงค์
เพื่อ (พงศธร พอกเพิ่มดี, 2554)

1. จะผลิตสินค้าและระบบบริการสุขภาพอะไร
2. จะผลิตสินค้าและระบบบริการสุขภาพอย่างไร
3. จะผลิตเพื่อใครในระบบสุขภาพ

7

7

Grossman's Model

Grossman's Model สรุประเบียบเกี่ยวกับมุมมองเรื่องสุขภาพที่สำคัญได้ ดังนี้ (อ้างถึงใน วิน เด
ชะเคทิกจ, 2558)

1. สุขภาพสามารถถูกมองให้อยู่ในรูปของ "หุ้น (Stock)" หรือ "ทุน (Capital)" สุขภาพได้ ซึ่งหุ้น
สุขภาพนี้จะให้ผลผลิตในรูปของ "เวลาที่มี สุขภาพที่ดี (Healthy Time)"
2. การลงทุนในสุขภาพ (Health Investment) โดยการหลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่ทำให้สุขภาพไม่ดี
และส่งเสริมพฤติกรรมที่ทำให้มีสุขภาพดี นำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีขึ้นและการเพิ่มขึ้นของเวลาที่มีสุขภาพดี
3. การลงทุนในสุขภาพอาจอยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น การรับบริการทางการแพทย์ การกินอาหารที่ดีมี
ประโยชน์ การออกกำลังกาย และการพักผ่อนหย่อนใจ
4. หุ้นสุขภาพจะตกลงเรื่อยๆ เมื่อเวลาผ่านไป ถึงแม้ว่าระดับการลงทุนทางสุขภาพจะเพิ่มขึ้นเท่าเดิม หรือ
ลดลงก็ตาม
5. สุขภาพจะเสื่อมลงตามอายุที่เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ค่าใช้จ่ายทาง สุขภาพจะเพิ่มขึ้นตามอายุ

8

8

ความหมายของบริการสุขภาพ (Health Care)

บริการสุขภาพ เป็นปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่งสำหรับสุขภาพ (สินค้าและบริการต่างๆที่สามารถรักษาบำรุงและฟื้นฟูสุขภาพของบุคคล) การผลิตและการบริโภคบริการสุขภาพต้องเกิดขึ้นพร้อมกันและ แยกจากกันไม่ได้ บริการสุขภาพไม่สามารถผลิตเพื่อหรือสำรองไว้ได้

9

9

ลักษณะพิเศษของบริการสุขภาพ

ลักษณะพิเศษของบริการสุขภาพ มีดังนี้ (พงศธร พอกเพิ่มดี, 2554)

1. มีความไม่แน่นอน
2. ความไม่สมมาตรของความรู้และข้อมูล
3. ผลกระทบภายนอก
4. มีการแทรกแซงโดยรัฐบาลมากกว่าภาคเศรษฐกิจอื่นๆ

10

10

กรอบการศึกษาเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข

1. การวัดและการให้ค่าของสุขภาพ (What is Health? and What is Value?)
2. ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ (What influence Health?)
3. อุปสงค์ต่อการบริการสุขภาพ (Demand for health care)
4. อุปทานต่อการบริการสุขภาพ (Supply for health care)

11

11

กรอบการศึกษาเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข (ต่อ)

5. การวิเคราะห์ตลาดในระบบบริการสุขภาพ (Market analysis)
6. การวัดผลหรือเปรียบเทียบบริการสุขภาพ (Microeconomic appraisal)
7. การวางแผน การทำงานประมาณ และกลไกในการติดตามงาน (Planning, Budgeting and monitoring mechanism)
8. การประเมินผลระบบสุขภาพทั้งระบบ (Evaluate at whole system)

12

12

เอกสารอ้างอิง

พงศธร พอกเพิ่มดี. (2554). เศรษฐศาสตร์สุขภาพ. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 522-533.

ภิกฤติ ภาวนานันท์. (2552). เศรษฐศาสตร์เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขอย่างไร. จุลสารคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 3.

วิน เตชะเคหะกิจ. (2558). *หลักเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.